

Belanghebbendenbijeenkomst PFAS onderzoeksprogramma Dagprogramma 4 september 2025

Tijd	Activiteit	Spreekers
08.30 – 09.30	Inloop en registratie	
09.30 – 09.40	Opening Belanghebbendenbijeenkomst	Charles Wijnker
09.40 – 10.20	Onderzoeksprogramma	Joke Herremans
10.20 – 11:00	Nieuw programma: Gezondheidsonderzoeken regio's Chemours en Westerschelde	Cindy Bekker
11.00 – 11.30	Humane Biomonitoring	Rianne Nederlof
11.30 – 12.10	Koffiepauze	
12.10 – 12.50	Break-out sessie 1:	
	Integratie blootstelling aan PFAS via verschillende bronnen <i>Tijdens deze break-out sessie presenteren we de resultaten van ons onderzoek naar bronnen van blootstelling aan PFAS, anders dan via voedsel en drinkwater. We leggen uit welke bronnen we hebben geselecteerd voor verdere integratie. Daarnaast delen we enkele eerste inzichten over hoe zo'n integratie vorm zou kunnen krijgen. Graag gaan we met u in gesprek over de methode van integratie: hoe kunnen we de bijdragen optellen, welke scenario's zijn relevant om door te rekenen, en hoe gaan we om met onzekerheden?</i>	Polly Boon & Femke Affourtit-van Driesten
	De overdracht van PFAS vanuit bodem en water naar gewas en dier. <i>Ontdek samen met ons hoe modellen bijdragen aan het voorspellen van de overdracht van PFAS vanuit bodem en water naar onze voedselketen. We bespreken de mogelijkheden en beperkingen van de verschillende overdrachtsmodellen voor PFAS.</i>	Arjen Wintersen, Joost Westerhout, Pepien Rubbens
	PFAS en mengselrisicobeoordeling - internationale ontwikkelingen <i>Kom te weten wat het RIVM aan de Wereldgezondheidsorganisatie heeft geadviseerd aangaande risicobeoordeling van PFAS in voedsel en drinkwater. Samen bespreken we de uitkomsten van de internationale expert workshop en overzichten van methoden die het RIVM hiervoor heeft opgesteld.</i>	Wieneke Bil
12.50 – 14.00	Lunchpauze	
14.00 – 14.45	Break-out sessie 2:	
	Blootstelling verminderen: wat kan wel? <i>Waar liggen nog kansen om blootstelling te verminderen? Europese restrictie, vergunningen, limieten op gehalten, verwerking van afval, zuivering van water: veel dingen lopen al. Zien we iets over het hoofd? Denk mee bij onze interactieve posterwand.</i>	Mark Montforts & Joost Rutten
	PFAS in de PIENTER populatie – hoe nu verder? <i>Het eerste onderzoek naar PFAS in het bloed van de mensen in Nederland is uitgevoerd met monsters uit het PIENTER-programma. PIENTER is een programma voor onderzoek naar immunologische bescherming tegen infectieziekten en de effecten van leefstijl en leefomgeving op gezondheid. Tijdens deze sessie gaan we in op de achtergrond en opzet van het PIENTER-onderzoek. We geven toelichting op een gehonoreerd plan om het werkingsmechanisme van PFAS op het immuunsysteem te onderzoeken met behulp van informatie uit PIENTER 3. In 2026 wordt opnieuw bloed ingezameld voor het PIENTER-programma. We vragen deelnemers van de sessie mee te denken over de vraag: "Stel dat geld geen rol speelt, welke PFAS-gerelateerde parameters zou het RIVM dan moeten onderzoeken in de volgende PIENTER-ronde?"</i>	Fiona van der Klis & Wieneke Bil
	PFAS in particuliere eieren <i>In deze sessie presenteren we de resultaten van de risicobeoordeling van PFAS in particuliere eieren die in april 2025 zijn gepubliceerd en kunnen daarna met elkaar over deze resultaten in dialoog.</i>	Rianne Nederlof & Marcel Klein

14.45 – 15.15	Koffiepauze	
15.15 – 16.00	Break-out sessie 3:	
	Externe blootstelling versus interne blootstelling. Hebben we alles in beeld? <i>Ontdek tijdens deze sessie hoe modellen ons kunnen ondersteunen in de vergelijking tussen externe en interne blootstelling aan PFAS. Externe is blootstelling is de blootstelling aan PFAS via bijvoorbeeld voedsel, drinkwater, inademing of de huid. Interne blootstelling is de PFAS concentratie gemeten in het lichaam, in dit geval in bloed. Samen verdiepen we ons in wat mogelijke uitkomsten kunnen zijn en wat deze kunnen betekenen voor verschillende stakeholders.</i>	Joost Westerhout & Rianne Nederlof
	Toekomstscenario's PFAS in drinkwater(bronnen) <i>Hoe ziet de toekomstige belasting door PFAS van onze drinkwater(bronnen) eruit? Hoe werken verschillende emissiescenario's daarin door? In deze break-out sessie willen we u meenemen in hoe modellen in het PFAS programma worden ingezet om antwoorden op deze vragen te vinden. We zullen mogelijke resultaten bediscussiëren en horen ook graag welke andere initiatieven rondom dit onderwerp in het veld spelen.</i>	Tjebbe Janson & Arjen Wintersen
	Samenwerken aan heldere publiekscommunicatie over PFAS <i>De communicatie over PFAS is volop in ontwikkeling – en effectieve samenwerking is daarbij onmisbaar. Daarom nodigen we je van harte uit om deel te nemen aan een interactieve workshop: "Samen werken aan communicatie over PFAS". Werk tijdens deze workshop aan verbinding en wederzijds begrip rondom de PFAS-communicatie: waar raken verschillende rollen en taken elkaar en hoe kunnen we elkaar versterken?</i>	Sanne van Wijk & Mirjam Schaap
16.00 – 16.10	Bijeenkomen in hoofdzaal T 0.07	
16.10 – 16.30	Het PFAS onderzoeksprogramma in context met andere activiteiten	Michiel Hoorweg (VWS), Lieke van der Sanden (IenW), Pascal de Ruyter (LVVN)
16.30 – 16.40	Terugblik op de dag en afsluiting	Marith Volp
16.40 – 18.00	Borrel	